

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

VI. Iac. Sadolet. Card. Reginaldo Polo S.R.E. Cardinali S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](#)

diū allanū. Nos interī patiemur acerba, & (vt ego indi-
co) minimē aqua: fed sunt qui contra putent. Verū suus cui-
que leuis, siq; exultatio est. Apud nos minimum vtilitas, plu-
rimū temp̄ valebit officium arque fides. Nullāque erunt bo-
na veritatis & virtute nobis potiora. Sed hac haētēnus. Habeo
à Bembo suā sūmē scriptas literas: quibus impreſentia valetu-
dine impeditus, accurate responderē non possum. Epiphora e-
stīm tenor, eaque mihi in dentes & gingivias dolorem iniicit:
qui etiam moleſta coadūs sum aliquot hōſce dīes ſtūdīa inter-
mittere, haſcēque ad te literas negligentius ſcribere, quām volū-
tate feret. Quin Paulus quoque leniter egrotat: verū id
petrue futurum est, omniaq; iam illi ſum ad ſalutem explora-
tā. Ille vero & Paulus alter vīa, vel tota potius noſtra domus,
qua na radē eſt, eiūſmodi & tui & tuorū memoriam conſer-
vābil veſcī posſit, neq; in amore, neq; in deſiderio veſhem-
tū. Tu Concareno, & Bembo, Ludouico item, & Priulo tuis,
plutinam à nobis omnibus ſalutem. Legi fanctissimā & prāden-
tissimā ſemine Victoriae Columnæ ad te literas, in quibus illa
miacationem facit, videtur q̄ hic noſtrā ſtationem appro-
bans, quod ego incredibiliter gaudeo, mea confiſia tantæ eſſe &
virtutis & laſpienſia probata. Te quidem rogo vīi operam deſ,
quib; herilla exte, in eamque præterea in ſe obſeruantiam bene-
volentiamque quam p̄imum intelligat. Nos hīc audiuimus que
comita habita ūnt, ad que tu tempore ipſo aduenisti: nil dum
tanta carū rerum quas cupimus, cognouimus; qua vbi ſingula
ad nos certiſſ; & diſtinctiſſ ſuerint allata, tum conſtituēmus,
qua nobis etiam agendum ſit, & quibus, quatenusque gratulan-
dū. Tu valebis, & nos diligēs, etiam arq; etiam. Vale. Carpenter.
XVI Cal. febr. M.D.XL.

VI.

IAC. SADOLET. CARD. REGINALDO

Polo S. R. E. Cardinali S. P. D.

Tuis literis mense Februario ex Vrbe datis, quod adhuc noa-
t̄ responderim, iusta mea hac apud te erit excusatio, quod mi-
nus commode valui. Multa enim pituita & alii fluxionib; diu co-
flictantur, laborau morbo, nō tam periculoso illo quidem, quām
moleſta ſuit enim febris. Sed tamen & meq; vires debilitatet, &
corpus vīque eo ſuit extenuatum, vt non eſſet certa, neque ex-
plorata mihi ratio ſalutis. Nunc cum Dei benignitate melius mi-
hi fit, tamque ad literas & ſtūdīa mea prīfīna reuerti cōperim:
non putau mihi prætereundum eſſe, quin ad te primo quoque
tempore literas darem. Scito igitur tuas mihi ſuīſe iucundif-
feras.

X 5 mas.

mas. Et si enim constituta amicitia, & amore mutuo perfecto studium scribēdi videtur esse supereracaneum, nū si quid sit modi, quod absentiū amicorum scire atq; intelligere intefātū men omnis semper cōmemoratio benevolentia lucunde est, et iam si non sit necessaria. Prūlum quidē meum concertat uel causamq; meam tueri & defendere conatū es, quemadmodū mihi scribis, ita credo. Sed tamen vereor ne magis stūm p̄fūtūtare ingenium, quam ius meum cutari voluisse videatur, hū lentenū magni illi patrōni, qui sūe eloquentiē plurimum confidunt, suscipere interdū non bonas causas, v̄r cū iudicio vīcīo non iuri veritas illi suffragata, sed ipsi ius sibi fecisse, & veritatem cause appioxiſſe videātur. Qui si in disputatione quā habuit tecum, me amantissimum tui cōſcī dixisset, nec sine aliquo licitudine animi fuisse, quād tuis de rebus certior fieremur, la egisset, eaque dixisset, qua mīhi v̄l certe euenerunt. Atc hoc fuit sati ingenio hominū, suamq; dicendi copiam vīlū p̄fūtēnti. Iam enī illa noīa vera, te culpam admīſſe, mea mīta & magna erga te officia extitisse. Quorū primum in eū naturam virtutemq; non cadit, alterū ego non agō. Quicquid enim egī tua causa, si quid modo egī, inferius tamētō est, quād iua p̄fūtē virtutes p̄fūtūrāt. Nec vērō rē me egīsne quecumq; nū quid p̄fūtērīt sine scelerē non p̄tūt. Quin interdū mēmētūp̄fūtē rastūtūtās arguo. Tali enī, me vīro, qualis es tu, non animus, neque domus, qua cōmōdū sunt, sed fatus ipsa & vita debuit esse exposita. At tu, quām quālo, honoris mīhi habuisti? quantum etiam fidei? qui tēmē potissimum & meis tēlīs cōmīstī? quod tuum testimoniū mēs integratīs, atque officiū, cūm mīhi vēhementer honore cum fuerit, si id cogitas et, & sibi proposuīſſet. Prūlūs, non ille te in me negligentem, sed me in te potius minus gratiam dōiſſet. Sed tamen, quando amore mei adductus, fauere mīhi v̄luit, & quodammodo affentaxi: diligam hoc nomine etiam hūmīnēm neccesse est, & amantissimū complectat, quid mea abducēt parēs defendendas suscepit. Quare tu illi plurimā a me et atq; etiā dices salutem. Dialogos de me cū summo Pontifice à te habitos libentissimē legi, tuamq; pristinā erga me benevolentiam recognoui: cui nūquā parem gratiam referte p̄tero. Hęc enim ea sunt officia, quae me vēhementissimē obgant. Illud mīhi accidit op̄tātissimum, quid de me renunciō verbū ab eo nullum. Ad quod, quāsne incumbet mi Pole, v̄mī viuire in honesto oīo liceat: quando ista negotia placent, non possunt. Qui si nō nosse que nū sint rūmōrībus hominū p̄vulgata, et si ex fortasē scis, (non nō obscura sunt, sed p̄fūtē cīrculis angulisq; omnibus iacentur) dolore animi in eūmū vīlū

tioferes. Erumpunt potrō omnia in illius caput & nomen, quoniam nos & veneramur, & diligimus, & cuius beneficiis maximē oratione sunt. Que ego non commemorabo, ne & angem dolorum meum, & tibi molestiam afferam. Illud certē parer & per-
spicere est, quae quid evenerit in Repub. Christiana aduersariq;
tali, de cōstatim homines culpari in nos, & crimen conferre
pro eo, ut occulatū disimulari q; non possit, que sit omnīū
mūnūlū de nobis & de meritis nostris planē iam existimatio-
nē. Sed etiam ab his, que præter modum molesta sunt. Contare
non est valē humāne egit mecum, qui me voluit absente nī-
holum p̄cipere, esse carū pecuniarū, que nostro ordinā
ambigere, distribui solita sunt dūtatax inter p̄frenēs: quod e-
go profecto nec cogitau inquam, nec postulau: quod etiam illi
trācūp̄as erga me eminentia. Nam quād à Casulanō men-
to hinc fideliter sponte sua hoc egit, nullo admonitu mōo. Nō
quāmū est ancūpari lucra, nec ea quā mīhi non debeantur
dāgare. Sed & Casulanus vir op̄imus, qui me admodum diligit,
me cōmodi curam, me etiam inscio, sibi habendam putau:
tūp̄ illam p̄fleantem atque eximiam. Contrateni nōstrī vi-
tūtū humanitatem, integratam, video monitore nihil suisse
op̄cepte le enim ille propensus ad me iuuandum, & omnibus be-
neficiis cōdūctū assiduē est. Cui virinā aliquando referam
meritū gratiam: habebit quidem semper. Nam eti mili nūl-
lūtū encomiūtū, nullaque vtilitas ita est cordi, ut vel mini-
mū velim de mea dignitate propter eam deperdere: tamen ha-
bētū indicia amoris à summa viris, maximam ego arbitror
elegitatem. Quapropter abs te peto, ut illi & meis, & tuis eti-
mū lūbū videtur) verbi agas gratias. Provinciales hic nostri
maximum in modum diligunt, arque colunt suamq; tibi fa-
lūtū refert acceptam. De meis studiis nihil possum tibi im-
primūtū pollicērī, stat enim astas, quod ego tempus consumē-
te in multitudinib; literis soleo. Librum tuum magna ex par-
te legi, animūmque in eo tuum magnū atque p̄fstantem, co-
piamente & citudinem, imprimis verō studium pietatis ac
religiosi vehementer probau. Da operam ut valeas. Carpent. IX.
Cal. Maij. M.D.XL.

VII

IACOB. SADOLET. CARDINAL. GVL-

elmo Poieto Cancellario Gallie, S.P.D.

A Certe literas tuas terrio Idus Nouemb. Lutetiae datas, ple-
niissimas amoris, humanitatis, prudētia, que meu, quod ego
erāt de tua p̄fstanti virtute & dignitate feceram iudicium,
non